החברותא

החברותא בטאון פנימי לחברים גליון מס **162** בס"ד ערש"ק פר' חיי-שרה (מברכין) כ"ב חשון תשס"ב

פנינים יקרים

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו... ויעתר לו ה' (כ"ה כ"א) פרש"י לו ולא לה לפי שאינו דומה תפלת צדיק בן צדיק וכו'. יצחק היה שפל בעיני עצמו והיה סבור שרק בזכות רבקה יעתר לו ה'. לפיכך פרש"י לו ולא לה שהתפילה אכן נתקבלה דוקא בזכותו משום שאינו דומה תפלת צדיק בן צדיק וכו'. (קדושת לוי)

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו ורבקה אוהבת את יעקב (כ"ה כ"ח) אהבתו של יצחק לעשו היתה רק משום שציד בפיו א"כ אהבתו היתה אהבה התלויה בדבר לפיכך נאמר ויאהב בלשון עבר שכן אהב אותו רק כאשר ציד בפיו, אבל רבקה כשאוהבת את יעקב אינה בטלה עולמית שכן לא היתה תלויה בסיבות גשמיות לפיכך נאמר אצלה ורבקה אוהבת בלשון הוה. (ע"פ השלה"ק)

ואלה תולדות יצחק בן אברהם וכו' אברהם הוליד את יצחק (כ"ה י"ט) יצחק סבור היה תמיד שהוא עצמו אינו כלום אלא בן אברהם תלה הכל רק בזכות אברהם. ואברהם היה סבור שלא עשה ולא פעל כלל בעבודת הבורא ואין לו זכות מצד עצמו אלא זאת שהעמיד בן הגון... זה היה דרכם בקודש שלא ראו עצמם כדאים בעיניהם אלא או זכות אבותם בידם או זכות בניהם. (אדמו"ר רבי יחיאל מאלכסנדר)

וה' ברך את אברהם בכל (כ"ד א') ברכו במדת "כל" כלומר במדת ההסתפקות שהסתפק בכל ולא היה חסר דבר (אור לישרים)

ויריץ העבד לקראתה ויאמר הגמיאיני נא מעט מים מכדך (כ"ד י"ז) פרש"י לפי שראה שעלו המים לקראתה ותימה לאחר שראה מופתים גלוים כאלה מה צורך היה לו לבחון אותה אם היא גומלת חסדים האם אין זה מספיק? מכאן שאי אפשר לסמוך על אותות ומופתים אלא על מדות טובות. הרי שמדה טובה אחת עולה על מאה מופתים ונסים. (בשם האדמו"ר ר' יחזקאל מקוזמיר)

ויצא יצחק לשוח בשדה (כ"ד ס"ג) כל אדם ועבודתו המיוחדת לו יש שעבודתו היא בתורה ותפלה. ויש שעבודתו במצות צדקה לעניים וכיו"ב, וזהו ויצא יצחק לשוח בשדה פירוש שחקר למה יש אנשים שצריכים לנסוע בשדות ודרכים, וכי אין הקב"ה יכול לפרנסם בביתם. וירא והנה גמלים באים. גמלים הולכים עם שיירה בדרך ולטובות אלו אנשי השיירה עשה השי"ת לאיש הזה בעל עגלה כדי שיובילם למחוז חפצם. (ארץ החיים)

שמענו אדוני (כ"ג ו) פרש"י בני חת קוראים לאברהם בתואר "אדוני" אבל אברהם אינו קורא לבני חת בתואר זה. משום שאברהם אבינו היה הראשון בעולם שקרא להקב"ה בשם אדון (עיין ברכות דף ז) כלומר שאת כל האדנות מסר אברהם לרבש"ע. (מהר"י מנובהרדוק)

וה' ברך את אברהם בכל (כ"ד א) הצדיק האמיתי אינו מתפלל רק על עצמו כי אם על הכלל כולו ואף אם מתברך אין ברכה זו נחשבת בעיניו אם לא נתברך הכלל אתו יחד. וזהו כוונת הכתוב וה' ברך את אברהם בכל - השי"ת ברך את אברהם בזה שברך את הכל - כלומר רק לאחר שנתברכו הכל נחשבה ברכתם זו לאברהם כברכתו שלו... (ע"פ קדושת לוי)

לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני (כ"ד ג) וצ"ב הלא בני משפחתו גם היו עובדי אלילים. ובמה איפוא היו טובים מן הכנענים. אלא הכנענים היו מושחתים מבחינה מוסרית ושחיתות עוברת בתורשה לבנים ואלו בארץ מולדתו של אברהם היו מושחתים בדעות שהיו סוגדים לתרפים ושחיתות בדעות אינה עוברת בתורשה לבנים. (ע"פ בעל אבני נזר זצ"ל)

אלה תולדות יצחק בן אברהם, אברהם הוליד את יצחק (כ"ה י"ט) פרש"י ז"ל יעקב ועשו האמורים בפרשה... ובפסוק כ"ה פרש"י על עשו שנעשה ונגמר בשערותיו ביום הוולדו... באמת אדם במדותיו הגשמיים נגמר ביום הולדו כמאמר לפתח חטאת רובץ (בראשית ד) ולכן ביום הולדו נקרא "עשו". ואח"כ יעקב - ידו אוחזת בעקב עשו. ופירוש ידו היא התפיסה שלו שהיא חכמה תתאה שהיא יו"ד. וזהו ידו, ואח"כ ממנה יגיע להכמה עילאה ומצות אנכי ה' אלקיך שהוא אחדות פשוט. (פרי הארץ)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

שיחת הרא"ש נכתב ע"י הר"ש כפ' השנתן ל' אד"ה תשכ"ל

האמונה וההרגל

האמונה היא הנקודה העיקרית של האדם, כמו שאמר חבקוק הנביא: "וצדיק באמונתו יחיה" (חבקוק ב, ד) ומה היא האמונה? הידיעה שהכל הוא רבש"ע! הוא הבורא, הוא המנהיג, וכל מה שקורה בבריאה הכל הוא, המחשבות שלנו זה הוא יתברך הדבורים שלנו מאתו יתברך. וגם כל פרט ופרט מהמעשים שלנו מאתו יתברך, כמו שאמרו חז"ל: "אין אדם נוקף אצבע מלמטה אלא א"כ מכריזין עליו מלמעלה" (חולין ז).

אליבא דאמת אין כל מציאות בעולם מלבד האמונה בהשי"ת, וכל מה שנראה כאלו שיש איזה מציאות בעולם אינו אלא כדי לשבר את האוזן כדי שיהיה על מה שהבחירה יחול. וכאשר נחשוב קצת נבין שכל הבחירה הוא בעצם אמונה. לדוגמא האדם בוחר ללכת לאיזה מקום. מהמחשבה שרוצה ללכת למקום המסוים ועד ההגעה למקום עובר האדם כמה וכמה הרפתקאות המטילות ספק אם בכלל יהיה מסוגל להשיג את מה שתכנן לעשות. וכאשר בכל זאת הצליח האדם לצאת לפעולה ולהשתדל בהשגתה מכיר האדם שרק בכח האמונה שהאמין שאכן ישיג את המטרה שהציב לעצמו.

למשל: נוסעים למירון (הערת הכותב: השיחה הנ"ל נאמרה ע"י הרא"ש תוך כדי נסיעה למירון) האם אנו בטוחים שנגיע למירון? הלא יכולים להיות כל מיני מכשולים בדרך. האוטו עלול לא להדלק, יכולים להיות עכובים בדרך, ומי מוכן בכלל להעלות על המחשבה שהנהג עלול לסטות מהדרך וכולנו נכנס לסכנה. ועוד מחשבות ומצבים מעין אלו ובכל זאת אנו נכנסים לתוך האוטו ומאמינים שאכן נגיע ליעד, הרי שכל תוכנית ותוכנית שהאדם עושה רצוף אמונה בהשי"ת שהוא הבורא והוא המנהיג והוא נתן את המחשבה לנסוע למירון. והוא שהביא לנו את הרכב שנוכל לנסוע אתו, והוא בעז"ה יביא אותנו בריאים ושלמים ליעד כי הכל מאתו יתברך. (הוספת הכותב: אפילו אלו שאינם מאמינים בהשי"ת ג"כ מתנהלים בחשיבה של אמונה אלא במקום להאמין בה' מאמינים כאלו בעצמם או בכוחות הטבע).

רבים מבני האדם חושבים שהמושג לחיות באמונה היינו לחיות בתוך איזה סערת נפש כאלו נמצא במאבק קשה בחיים, ולכל צעד של התחזקות באמונה צריך להיות במצב של מסירות נפש כאלו עומד בפני הגרדום. אליבא דאמת הדבר אינו כן על פי רוב לחיות עם אמונה היינו לחיות עם שיא של פשטות ושיא שקטות. בואו ונחשוב לרגע קט, המאמין יודע שאינו עושה כלום והכל מאתו יתברך שמו, אם כן מהיכן מגעת סערת הנפש? אלא מאד יתכן שסערת הנפש באה בגלל שרוצה כל דבר או שרוצה להבין כל דבר והוא ההיפך של אמונה דהלא האמונה הוא מציאות של שקטות ושל שלוה כי בין כה אינו עושה כלום והכל רבש"ע.

די להבין היטב את השקטות ואת השלוה של האמונה, ניקח את ההרגל, לדוגמא ־ הרא"ש הצביע על הנהג ואמר: תראו את הנהג איך שמסיע את האוטו. הנהג צריך להיות זהיר במשך כל הזמן שלא יסטה מן הדרך, פעם הוא צריך להגביר את המהירות פעם הוא צריך להוריד את המהירות, פעם הוא צריך לסובב את ההגה פעם הוא צריך לישר את ההגה. הנהג צריך לשים לב מה שקורה ולבדוק אם משהו עוקף אותו או אם משהו משתלב בדרך עם כלי רכב המגיעים מכביש אחר וכו'. תשאלו את הנהג האם חושב כל הזמן מה שהוא עושה? התשובה של הנהג תהיה לא! כי הוא נהג ותיק ולנהג ותיק יש כבר רגילות לנסוע על הכביש. זאת אומרת שיש כח בהרגל להכניס את האדם לשקטות ולשלוה כאלו אינו מסיע כלל.

לפי זה נחשוב אם יש כח בטבע להכניס את האדם להרגל בדברים שצריך לעשותם בפועל, הלא הנהג לוחץ על הדלק, מסובב את ההגה, מסתכל בצדדים ובכל זאת יכול להיות במצב חשיבה כאלו אינו עושה כלום, על אחת כמה בעניני האמונה שבפועל אין האדם עושה כלום והכל בהשפעה של הרבש"ע, בודאי שהאדם יכול להיות במצב של תחושה שאינו עושה כלום.

האדם יכול להגיע למצב של מסירות נפש ממש ולא ירגיש בכלל שהוא במצב של מסירות נפש. כי באם חי בהבנה מלאה ש"אין אדם נוקף אצבע מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה", יבין גם שהמסירות נפש שלו אינו משלו, אלא ממה שהכריזו עליו מלמעלה, ולית ליה מגרמי כלום. לכל אחד יש בטוי של אמונה משלו כמו שלכל אחד יש הרגל משלו, הלא כמו שאין פרצופיהן שווין כך אין דעותיהן שוות כך שכל אחד מפתח הרגל חיים מסוים שעליו הוא נשען במהלך החיים היום יומי. כן הדבר לגבי הבטוי של האמונה. כל אחד נתפס בכוון דרך משלו איך לבטא את דבקותו בהבורא יתברך שמו. יש המבטאים את האמונה בהכרה פנימית שאין עוד מלבדו. ויש המבטאים את האמונה בנכונות להזרק בכל מיני אתגרים בחיים (אשר האפשרות להוציא את האתגרים מהכח אל הפועל בא בכח האמונה הפשוטה שמאמין שאם מסובב כל הסיבות הביא אותו למחשבה זו, בודאי לא ישאיר אותו באויר ובודאי ינחה אותו איך להוציא את המחשבות מהכח אל הפועל). ויש המבטאים את האמונה בקבלת יסורים באהבה בזה שאינו מתרעם על הרבש"ע בשעה שצריך לעבור איזה סבל או טירדה, אדרבה מאמין שכל מאן דעביד רחמנא לטב עביד (ברכות ס) דהלא הכל מאת הבורא יתברך שמו. הצד השוה שבהם שמאמינים בא-ל אחד ומנצלים את ההרגלים שלהם להכיר בהם את ההשגחה הפרטית, שהוא יתברך בורא ומנהיג והוא עילת כל העילות מסובב כל הסיבות לכל אחד ואחד לפי מה שצריך לעשות ולפי המטרה אשר עבורה ירדה נשמתו מכסא הכבוד לעולם הזה.

אדם בנקודה אחת קשה לו לגמור עם עבודתו, קשה לו להתקשר עם הנקודה של הטבע הסוער בו כמבול ולחיות טבע זה, קשה לו לעשות את עבודתו בשלימות.
לא מדובר על כך באדם החי במציאות הטבע ויש לו סיפוק מעבודתו - זה לא נקרא עבודה - זה נקרא סיפוק. אדם זה אומנם עושה ומקיים, זה לא אומר שזה שום דבר, אבל אנחנו צריכים ללמוד, שצריכים לעבור את תפקידנו עם עבודה עם עמל. אדם שלא יכול לעשות את פעולותיו, לגמור את עבודתו עם עמל, הוא לא יכול להגיע למציאות שלבות עם הבורא, לשלימות.
להגיע לשלימות, להכרת מציאות המבול שבו, אפשר רק עם עמל וצער. העבודה היא צער, קושי, עמל.
אותו אדם השייך לעבודה הזאת, שקשה לו ולא הולך לו, והוא צריך להתאמץ ובכל נקודה שעוד לא נוגעים בו הוא בבחינת הריגה, הוא רוצה להרוג את כל העולם אם רק יגעו בו. בשביל האדם הזה קיים העולם. כי אם הוא חי עם המבול הזה, עם הקושי הזה שלו, והוא עובד על עצמו להכיר שהוא בבחינת הריגה עוד טרם נוגעים בו, אז הוא בא לשלימותו, אז המבול שבו נגמר מאליו.
מה הכוונה שהמבול שבו נגמר מאליו - כלומר, אדם זה מגיע למצב שבו הוא אינו מרגיש את פעולותיו, הוא חי רק עם הסיבות שהבורא מביא לו. אדם זה שחי את טבעיו ולפי הכוחות שהוא מרגיש עם עצמו הוא מרגיש שאינו יכול להתגבר על טבעיו, על מציאותו, אז הוא בא בכל נשימה ונשימה בעבודתו למציאות של מיעוט. כלומר הוא ממעט את עצמו ובכל נשימה ונשימה הוא נשאר בהתמעטות, בתחושה שאין לו יכולת, שאין לו התגברות שאין לו כל ערך עצמי.
מדוע הוא חי עם תחושה זו שאין לו יכולת בגלל שהעבודה שלו היא בזה שהוא חי עם שלבות הבורא, כלומר, הוא מתחיל לחיות עם הסיבות שהבורא מביא לו בחייו.
וככל שהוא מבטל את עצמו יותר, שהוא חי עם טבעיו הסוערים, והוא מרגיש שהוא לא יכול להתגבר עליהם, כך הוא יותר ויותר לא מרגיש את פעולותיו, וכך הוא בא יותר להתקשרות ולדביקות עם הבורא.
כמו בזמן המבול, כשהמבול הרס את הכל וכשלא היה יותר מה להחריב, נהיה שקט המבול.
אותו הדבר אצל האדם, כל זמן שיש לו עוד מה לתקן, שיש לו עוד פגם, שיש לו עוד טבע סוער, והאדם הזה העובד על עצמו, אז הוא יודע בדיוק את כל פגמיו, שפגם שלו לא נותן לו שלוה. וכשחי עם מציאותו האמיתית אין לו כבר שום אחיזה אז נשקטים סערותיו כמו שנגמר המבול.

שהשמחה במעונם

מורינו הרא"ש שליט"א לאירוסי הנינה

הר"ר שמואל קלירס ומשפ' לאירוסי הנכדה
הר"ר יהודה קלירס ומשפ' לאירוסי הבת
הר"ר גדליה סגל ומשפ' לנשואי הנכדה
הר"ר בנימין זאב סגל ומשפ' לנשואי הבת
הר"ר מרדכי ליברמן ומשפ' לנשואי הבן
הר"ר שרגא ליברמן ומשפ' לנשואיו
הר"ר זאב וילר ומשפ' להולדת הבת
הר"ר מנחם מלר ומשפ' להולדת הנכד

יו"ל ע"י
מערכת החברותא
רח' עדני 3
02 - 5829688
פקס: 02 - 5325477
ת.ד. 5080
ירושלים 91050

לע"נ
הר"ר דוד בן מאיר אריה ז"ל נלב"ע כ"ב חשון תשנ"ט
ת . נ . צ . ב . ה